

**Нестеренко І.В., канд. екон. наук, доцент
Державний біотехнологічний університет, Україна**

Інноваційний розвиток екосистем: проблеми та перспективи облікового забезпечення

Сучасний бізнес в умовах глобалізації відчуває потребу у швидкій адаптації до постійних змін в технологічному, економічному та соціокультурному середовищі. Цей тиск змушує підприємства шукати нові шляхи інноваційного розвитку та співпрацювати з різноманітними учасниками бізнес-екосистем для досягнення своїх стратегічних цілей. Саме інноваційні екосистеми в сучасному світі стають важливими факторами для стимулювання інноваційного розвитку в різних галузях економіки. Однак, забезпечення ефективного функціонування таких екосистем потребує комплексного підходу, включаючи облікове забезпечення управління.

Інноваційні екосистеми представляють собою комплексні системи взаємозв'язків між різними учасниками, такими як підприємства, університети, дослідницькі установи, урядові органи та інші стейкхолдери, які спільно працюють над розвитком і впровадженням інновацій [1, с. 110]. Тому одним із ключових аспектів успішного розвитку інноваційних екосистем є належне управління фінансовими ресурсами та ефективне використання облікових інструментів, які дозволяють відстежувати та аналізувати фінансові потоки в екосистемі, оцінювати результативність інвестицій та визначати стратегії подальшого розвитку. Ефективна організація обліку інноваційної діяльності, формування фінансової звітності, планування бюджетів, оцінка ризиків та виявлення можливостей для оптимізації витрат сприяють забезпеченню фінансової стабільності та стійкості інноваційних екосистем [2, с. 77].

Різноманітність активів та зобов'язань, що виникають у процесі співпраці між різними учасниками є суттєвою ознакою функціонування інноваційних екосистем. Це можуть бути інтелектуальна власність, права на патенти, договори про співробітництво тощо. Облік таких активів та зобов'язань вимагає специфічних методів та підходів для їх коректного відображення в фінансовій звітності. Зокрема, важливо враховувати: особливості оцінки об'єктів інтелектуальної власності, щодо яких немає активного ринку та запроваджувати тестування таких об'єктів при зміні їх корисності; недоліки методики відображення господарських операцій, пов'язаних із комерціалізацією об'єктів інтелектуальної власності, у системі обліку та звітності; можливість використання комплексного підходу до оцінки об'єктів інтелектуальної власності, який відповідає принципу релевантної оцінки. Дискусійним наразі залишається питання уточнення критеріїв втрати (відновлення) корисності об'єктів інтелектуальної власності згідно до ПСБО 28 «Зменшення корисності активів». У зв'язку з цим, доцільно застосовувати методичний підхід до тестування таких об'єктів інтелектуальної власності, як нематеріальні активи, шляхом доповнення індикаторів втрати (відновлення) їх корисності критеріями: зовнішніми - репутація підприємства на ринку, наявність аналогічних

інноваційних продуктів у конкурентів, значне зниження ринкової вартості об'єкта інтелектуальної власності, юридичні та податкові аспекти; внутрішніми факторами - рівень юридичного захисту об'єкта, етапи життєвого циклу інновацій, зміни у рентабельності виробництва і реалізації продукції, прогнози розвитку підприємства та його персоналу. Для визначення цінності об'єкта інтелектуальної власності, який підлягає перевірці на наявність зниження (відновлення) корисності доцільно використовувати коефіцієнт зміни потенційної корисності, що відповідає виконанню принципу точного відображення інформації про цінність об'єкта [3, с. 251].

Інноваційні екосистеми характеризуються швидкими змінами, які відбуваються в них через постійний розвиток і впровадження нових технологій та ідей. Дана динаміка вимагає гнучкості та швидкості під час прийняття управлінських рішень для вчасного врахування змін та адаптації до нових умов, удосконалення облікового забезпечення управління, впровадження передових технологій для цифровізації процесів збору, аналізу й використання даних. Звичні стандартні фінансові операції у інноваційних екосистемах часто не працюють, оскільки багато інноваційних проектів мають експериментальний характер і потребують змін в організації та методиках ведення бухгалтерського обліку. Інноваційні екосистеми зазвичай включають участь різних сторін, таких як стартапи, великі корпорації, академічні установи, галузеві експерти, де кожна з цих сторін має свої унікальні потреби та очікування від співпраці, що впливає на динаміку та характер інноваційного процесу. Для досягнення ефективного функціонування таких екосистем необхідно створювати середовище для спільної роботи та обміну знаннями й ресурсами між учасниками, шляхом реалізації відкритих інноваційних платформ, масштабування мережевих зв'язків, організації спільних заходів та проектів, а також впровадження механізмів стимулювання співпраці та інноваційної активності.

Таким чином, пріоритетним завданням сьогодення є визначення напрямів, методів і принципів забезпечення інноваційного розвитку України в умовах європейського вектору розвитку, що включає розробку і реалізацію спеціалізованих методів та стандартів обліку інноваційної діяльності, впровадження цифрових технологій для процесів збору та аналізу даних, а також створення прозорих та надійних механізмів внутрішнього контролю.

Список використаних джерел:

1. Федулова Л.І., Марченко О.С. Інноваційні екосистеми: сутність та методологічні засади формування. *Економічна теорія та право*. 2015. № 2(21). С. 102-110.
2. Кашчена Н. Б., Нестеренко І. В., Чміль Г.Л. Управління інноваційними біокластерами в умовах цифровізації: організаційно-методичний аспект. *Інфраструктура ринку: електронний науково-практичний журнал*. Вип. 69. 2022. С. 71-78. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/21508>
3. Kashchena N., Nesterenko I. Digitalization of the innovative development management information service of the enterprise. Mechanisms for ensuring innovative development of entrepreneurship: monograph. Tallinn: Teadmus OÜ, 2022. P. 238-254. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/42991>